

ANALİTİK PUANLAMA ANAHTARI

7 soru · Toplam 100 puan

Her ölçüt bağımsız puanlanır. Yanlış, ilgisiz veya boş kanıt 0 puandır. Eşdeğer doğru ifadeler ve yöntemler kabul edilir. Bir işlem hatası, sonraki doğru yöntem için yeniden cezalandırılmaz.

Öğrenme çıktısı / kaynak grubu	Soru sayısı
DKAB.10.1.1. İslam'da bilginin yerini ve kaynaklarını çözümleyebilme	2
DKAB.10.1.2. Allah-âlem ilişkisini müşahade edebilme	3
DKAB.10.1.3. İsra suresinin 36 ve Mülk suresinin 23. ayetlerinin mesajlarını anlamak için Kur'an-ı Kerim meallerine başvurulabilme	1
DKAB.10.2.1. Allah'ın (cc) varlığının delillerini müşahade edebilme	1

1. Bilgi kaynakları · 18 puan

Bitkinin gelişimini gözleme duyularla edinilen bilgiye örnektir. Sonuçlar arasında ilişki kurma aklın kullanımına örnektir. Kur'an ve güvenilir sünnet bilgisi dinî konuda vahiy/doğru haber kaynağıdır; kaynakların işlevleri ve cevap verdikleri sorular farklılaşabilir.

6 puan · Bitkinin gelişimini gözleme duyularla edinilen bilgiye örnektir.

Bu ölçüt tek bilgi veya ilişkiyi değerlendirir: doğru ve yeterliyse tam, yanlış ya da yoksa 0. Diğer ölçütlerden bağımsız puanlanır.

6 puan · Sonuçlar arasında ilişki kurma aklın kullanımına örnektir.

Bu ölçüt tek bilgi veya ilişkiyi değerlendirir: doğru ve yeterliyse tam, yanlış ya da yoksa 0. Diğer ölçütlerden bağımsız puanlanır.

6 puan · Kur'an ve güvenilir sünnet bilgisi dinî konuda vahiy/doğru haber kaynağıdır; kaynakların işlevleri ve cevap verdikleri sorular farklılaşabilir.

Kur'an ve güvenilir sünneti dinî konuda vahiy/doğru haberle ilişkilendirme ile kaynakların farklı işlev ve soru alanlarına sahip olduğunu açıklama ayrı bileşenlerdir. İkisi doğruysa tam, yalnız biri doğruysa yarı, ikisi de yanlış/yoksa 0.

Kabul edilen yanıtlar: Anlamı koruyan farklı sözcüklerle yazılmış doğru açıklamalar kabul edilir; örnek cevapla aynı cümle şartı aranmaz.

Yaygın hata: Dinî metni deney ölçümü yerine veya deney sonucunu her dinî hükmün tek dayanağı yerine koymak.

2. Haberi değerlendirmek · 18 puan

Sözün hangi hadis kaynağında geçtiği ve metnin doğru aktarılıp aktarılmadığı araştırılmalıdır. Güvenilir hadis kaynakları veya uzman açıklamalarıyla sıhhat ve bağlamı kontrol edilmelidir. Doğrulanmamış aktarım dinî yanlış bilginin yayılmasına ve insanları yanıltmaya yol açabilir.

6 puan · Sözün hangi hadis kaynağında geçtiği ve metnin doğru aktarılıp aktarılmadığı araştırılmalıdır.

Bu ölçüt tek bilgi veya ilişkiyi değerlendirir: doğru ve yeterliyse tam, yanlış ya da yoksa 0. Diğer ölçütlerden bağımsız puanlanır.

6 puan · Güvenilir hadis kaynakları veya uzman açıklamalarıyla sıhhat ve bağlamı kontrol edilmelidir.

Bu ölçüt tek bilgi veya ilişkiyi değerlendirir: doğru ve yeterliyse tam, yanlış ya da yoksa 0. Diğer ölçütlerden bağımsız puanlanır.

6 puan · Doğrulanmamış aktarım dinî yanlış bilginin yayılmasına ve insanları yanıltmaya yol açabilir.

Bu ölçüt tek bilgi veya ilişkiyi değerlendirir: doğru ve yeterliyse tam, yanlış ya da yoksa 0. Diğer ölçütlerden bağımsız puanlanır.

Kabul edilen yanıtlar: Anlamı koruyan farklı sözcüklerle yazılmış doğru açıklamalar kabul edilir; örnek cevapla aynı cümle şartı aranmaz.

Yaygın hata: Kaynak belirtilmeyen her etkileyici sözü dinî otoriteye atfetmek.

3. Yaratıcı ve yaratılan · 12 puan

İslam öğretisinde Allah yaratıcı, âlem ise yaratılmış varlıklar bütünüdür; öğrenci yaratıcı yaratılanın bir parçası saymıştır. Cisimler yer, ölçü ve sınır gibi yaratılmışlara özgü özelliklerle tanımlanır. Allah'ı böyle bir cisim olarak nitelemek O'nu yaratılmış varlıklarla aynı türde düşünmek olur.

6 puan · İslam öğretisinde Allah yaratıcı, âlem ise yaratılmış varlıklar bütünüdür; öğrenci yaratıcı yaratılanın bir parçası saymıştır.

Allah'ı yaratıcı, âlemi yaratılmış olarak doğru ayırıp öğrencinin yaratıcı âlemin parçası saydığını belirtiyorsa tam; yalnız doğru ayrımı veriyorsa yarı; yanlış/yoksa 0.

6 puan · Cisimler yer, ölçü ve sınır gibi yaratılmışlara özgü özelliklerle tanımlanır. Allah'ı böyle bir cisim olarak nitelemek O'nu yaratılmış varlıklarla aynı türde düşünmek olur.

Cisimlerin yer/ölçü/sınır özelliklerinden birini yaratılmışlara özgü oluşuyla ilişkilendirip Allah'ı cisim sayma hatasını açıklıyorsa tam; yalnız ilgili cisim özelliğini yazıyorsa yarı; yanlış/yoksa 0.

Kabul edilen yanıtlar: Allah'ın yaratılmışlara benzememesi, âlemin yaratıcısı olması ve cisimlerin sınırlılığı üzerinden aynı ayrımı doğru açıklayan ifadeler kabul edilir.

Yaygın hata: Allah'ı mekân içinde ölçülebilen maddi bir varlık olarak tanımlamak.

4. Doğa yasası ve dinî anlam · 17 puan

Fen dersi buharlaşma, yoğunlaşma ve yağışın nasıl gerçekleştiğini araştırır. DKAB dersi İslam öğretisi açısından düzenin yaratıcıyla ilişkisini ve nimet/sorumluluk anlamını yorumlar. Mekanizma açıklaması ile anlam ve inanç yorumu farklı soru düzeyleridir; birbirinin aynısı olarak sunulamaz.

6 puan · Fen dersi buharlaşma, yoğunlaşma ve yağışın nasıl gerçekleştiğini araştırır.

Bu ölçüt tek bilgi veya ilişkiyi değerlendirir: doğru ve yeterliyse tam, yanlış ya da yoksa 0. Diğer ölçütlerden bağımsız puanlanır.

6 puan · DKAB dersi İslam öğretisi açısından düzenin yaratıcıyla ilişkisini ve nimet/sorumluluk anlamını yorumlar.

Bu ölçüt tek bilgi veya ilişkiyi değerlendirir: doğru ve yeterliyse tam, yanlış ya da yoksa 0. Diğer ölçütlerden bağımsız puanlanır.

5 puan · Mekanizma açıklaması ile anlam ve inanç yorumu farklı soru düzeyleridir; birbirinin aynısı olarak sunulamaz.

Bu ölçüt tek bilgi veya ilişkiyi değerlendirir: doğru ve yeterliyse tam, yanlış ya da yoksa 0. Diğer ölçütlerden bağımsız puanlanır.

Kabul edilen yanıtlar: Anlamı koruyan farklı sözcüklerle yazılmış doğru açıklamalar kabul edilir; örnek cevapla aynı cümle şartı aranmaz.

Yaygın hata: Doğa yasalarını öğrenmeyi dinî anlam sorularını bütünüyle çözmek veya geçersiz kılmak sanmak.

5. Süreklilik ve bağımlılık · 10 puan

İlişkinin yaratılıştan sonraki devamlılığı eksik bırakılmıştır. Yaşatma ve gözetme, yaratılmışların varlığını sürdürmesinin ve işleyişinin Allah'tan bağımsız düşünülmediğini ifade eder.

5 puan · İlişkinin yaratılıştan sonraki devamlılığı eksik bırakılmıştır.

Bu ölçüt tek bilgi veya ilişkiyi değerlendirir: doğru ve yeterliyse tam, yanlış ya da yoksa 0. Diğer ölçütlerden bağımsız puanlanır.

5 puan · Yaşatma ve gözetme, yaratılmışların varlığını sürdürmesinin ve işleyişinin Allah'tan bağımsız düşünülmediğini ifade eder.

Bu ölçüt tek bilgi veya ilişkiyi değerlendirir: doğru ve yeterliyse tam, yanlış ya da yoksa 0. Diğer ölçütlerden bağımsız puanlanır.

Kabul edilen yanıtlar: Anlamı koruyan farklı sözcüklerle yazılmış doğru açıklamalar kabul edilir; örnek cevapla aynı cümle şartı aranmaz.

Yaygın hata: Yaratma kavramını Allah-âlem ilişkisinin tek ve bitmiş boyutu saymak.

6. İki ayetin ortak çağrısı · 15 puan

Mülk kartındaki işitme, göz ve kalp vurgusu bilgi edinme ve düşünme yetenekleriyle ilişkilidir. İsrâ kartındaki kesin bilgi olmadan izlememe uyarısı, bu yetenekleri güvenilir bilgi için sorumlu kullanmayı gerektirir. Haberi kaynağı ve kanıtlarıyla karşılaştırmadan kesin hüküm vermemek veya paylaşmamak bu iki mesajın uygulanmasına örnektir.

5 puan · Mülk kartındaki işitme, göz ve kalp vurgusu bilgi edinme ve düşünme yetenekleriyle ilişkilidir.

İlgili kartla doğru bağ kuran açıklama tam; yanlış/yoksa 0. Diğer ölçütlerden bağımsız puanlanır.

5 puan · İsrâ kartındaki kesin bilgi olmadan izlememe uyarısı, bu yetenekleri güvenilir bilgi için sorumlu kullanmayı gerektirir.

İlgili kartla doğru bağ kuran açıklama tam; yanlış/yoksa 0. Diğer ölçütlerden bağımsız puanlanır.

5 puan · Haberi kaynağı ve kanıtlarıyla karşılaştırmadan kesin hüküm vermemek veya paylaşmamak bu iki mesajın uygulanmasına örnektir.

İlgili kartla doğru bağ kuran açıklama tam; yanlış/yoksa 0. Diğer ölçütlerden bağımsız puanlanır.

Kabul edilen yanıtlar: Anlamı koruyan farklı sözcüklerle yazılmış doğru açıklamalar kabul edilir; örnek cevapla aynı cümle şartı aranmaz.

Yaygın hata: Duyduğu her haberi düşünmeden doğru saymak.

7. Bir delilin yapısı · 10 puan

Yaklaşım düzen ve amaç/gaye-nizam deliliyle ilişkilidir. Gözlem evrendeki düzenli ilişkilerdir; yaratıcıya ulaşma ise bu gözleme dayalı dinî/felsefi akıl yürütme sonucudur.

5 puan · Yaklaşım düzen ve amaç/gaye-nizam deliliyle ilişkilidir.

Bu ölçüt tek bilgi veya ilişkiyi değerlendirir: doğru ve yeterliyse tam, yanlış ya da yoksa 0. Diğer ölçütlerden bağımsız puanlanır.

5 puan · Gözlem evrendeki düzenli ilişkilerdir; yaratıcıya ulaşma ise bu gözleme dayalı dinî/felsefi akıl yürütme sonucudur.

Bu ölçüt tek bilgi veya ilişkiyi değerlendirir: doğru ve yeterliyse tam, yanlış ya da yoksa 0. Diğer ölçütlerden bağımsız puanlanır.

Kabul edilen yanıtlar: Anlamı koruyan farklı sözcüklerle yazılmış doğru açıklamalar kabul edilir; örnek cevapla aynı cümle şartı aranmaz.

Yaygın hata: Bir felsefi delili laboratuvarında doğrudan ölçülmüş nesne gibi sunmak.

Kapsam dayanağı: https://cdn.eba.gov.tr/yarimcikaynaklar/2026/09/KSDT/dkab_lise2.xlsx · 10. SINIF · Senaryo 1